

Partipolitik III: Dagsordener

Erik Gahner Larsen

Offentlig politik

Eksamen

- ▶ Ingen *multiple choice*-test
- ▶ Fokuser på eksamen
 - ▶ Hav en idé klar til vejledningen
- ▶ I tvivl om noget?
 - ▶ Spørg mig i pausen

Hvor er vi?

1. Introduktion til studiet af offentlig politik
2. Partipolitik I: Ideologi
3. Partipolitik II: Konkurrence
4. **Partipolitik III: Dagsordener**
5. Stabilitet og forandring I: Historisk institutionalisme
6. Stabilitet og forandring II: Reformvinduer og afbrudte ligevægte
7. Stabilitet og forandring III: Diffusion, konvergens og idéer
8. Aktører I: Interesseorganisationer
9. Aktører II: Eliter
10. Aktører III: Modtagere af den offentlige politik

Hovedpointer

- ▶ Partiernes ideologiske grundholdninger påvirker den offentlige politik
 - ▶ Partier repræsenterer sociale gruppers præferencer
 - ▶ Sociale gruppers præferencer forklarer offentlig politik
 - ▶ Forskellige bud på hvordan og hvornår
 - ▶ Betingelser for hvornår partipolitik har en effekt
- ▶ Partierne konkurrerer mod hinanden
 - ▶ Positionel konkurrence
 - ▶ Partierne konkurrerer om vælgerne på et marked
 - ▶ Emnekonkurrence
 - ▶ Emneejerskab (*issue ownership*)

Emnekonkurrence

- ▶ Emnekonkurrence (forrige lektion) relateret til dagsordensfastsættelse (dagens lektion)
- ▶ Politik er mere end bare ét emne, partierne indtager en position på
 - ▶ Emner som partier konkurrerer om
- ▶ En kamp om opmærksomhed på forskellige emner
 - ▶ Eksempelvis har nogle partier en større præference for opmærksomhed på integrationspolitik
 - ▶ Kamp for at eje bestemte issues
 - ▶ Emneejerskab meget stabilt over tid

Dagsorden

- ▶ Hvad er en dagsorden? (*Hvad er denne slide?*)
- ▶ Stabilitet og forandring i den politiske dagsorden
 - ▶ Politisk dagsordensfastsættelse som afbrudte ligevægte
- ▶ Hvad forklarer den politiske dagsorden?
- ▶ Partierne, medierne og politisk dagsordensfastsættelse

Pensum

- ▶ Kapitel 8 i grundbogen
- ▶ Green-Pedersen og Stubager (2010): Medierne og den politiske dagsorden: En tango med fører?
- ▶ Vliegenthart et al. (2016): Do the media set the parliamentary agenda? A comparative study in seven countries

Hvad er den politiske dagsorden?

- ▶ En hierarkisk ordning af emner som politiske aktører skal forholde sig til
- ▶ Der findes en række af dagsordener, aktører søger at fremme
- ▶ Fokus på nogle, ikke på andre
 - ▶ Begrænset plads, begrænsede ressourcer
 - ▶ Tid, økonomisk, kognitivt
 - ▶ Nulsumsspil
 - ▶ Når ét emne prioriteres, er der et emne der ikke prioriteres
- ▶ Offentlige politikker er stabile (*subsystemer*)
 - ▶ En politik udsættes for omfattende ændringer (*makropolitik*)
- ▶ Udgangspunkt: Vi kan måle og systematisk studere ændringer i den politiske dagsorden og implikationerne for den offentlige politik

Hvad er den politiske dagsorden?

- ▶ Hvilke emner er på den politiske dagsorden for tiden?
- ▶ Hvilke emner er *ikke* på den politiske dagsorden for tiden?

Hvorfor studere den politiske dagsorden?

- ▶ Dagsordensfastsættende *magt*
 - ▶ Ikke blot et spørgsmål om, hvad der kommer på dagsordenen, men også hvad der *ikke* gør
- ▶ Politiske aktører kæmper om at sætte dagsordenen
 - ▶ Konflikten om konflikter
 - ▶ Kampen om hvad der skal være på dagsordenen
- ▶ Dagsordener og offentlig politik
 - ▶ Den politiske dagsorden er et vigtigt studieobjekt for at forstå offentlige politik
 - ▶ Ikke tilstrækkeligt for en politik at komme på dagsordenen, men en forudsætning for at kunne blive til offentlig politik

Hvilken dagsorden studerer vi? Forskellige forskningstraditioner

- ▶ Forskellige dagsordener, der kan studeres
 - ▶ Parlamentarisk dagsorden
 - ▶ Partiernes dagsorden
 - ▶ Politikernes dagsorden
 - ▶ Mediernes dagsorden
 - ▶ Vælgernes dagsorden
- ▶ Spørgsmål ift. offentlig politik:
 1. Er der et overlap?
 - ▶ Er vælgernes dagsorden den samme som partiernes?
 2. Er alle lige vigtige?
 - ▶ Er vælgernes dagsorden lige så vigtig som partiernes?

Hvorfor skifter den politiske dagsorden?

- ▶ To grundlæggende perspektiver
 1. Nye præferencer
 - ▶ Politiske aktører opdaterer deres præferencer
 - ▶ Eksempel: Et parti ændrer holdning til hvor vigtig en dagsorden er
 2. Ændret vejning af stabile præferencer
 - ▶ Politiske aktører har stabile præferencer
 - ▶ Magten skifter, enkeltsager opstår etc.
 - ▶ En teori: Afbrudte ligevægte

Afbrudte ligevægte

- ▶ Teori om dagsordensfastsættelse og dagsordensdynamikker
 - ▶ Baumgartner og Jones
 - ▶ Andre teorier: Fokus på stabilitet *eller* forandringer
- ▶ Makropolitik og subsystempolitik
 - ▶ Makropolitik: Det politiske system
 - ▶ Aldrig i ligevægt, aldrig stabilitet
 - ▶ Skiftende emner på den politiske dagsorden
 - ▶ Subsystempolitik
 - ▶ Policy-monopol
 - ▶ Sikrer stabilitet ift. en offentlig politik

Centrale elementer: Policy-monopol

- ▶ Emne bestående af information
 - ▶ Koalition af aktører, der varetager et felt
 - ▶ Monopol på information
 - ▶ Anden information holdes ude
- ▶ To elementer
 1. Policy-image (forståelse af policy)
 - ▶ Positiv eller negativ opfattelse af emne
 - ▶ Kausalopfattelse
 2. Policy-venue
 - ▶ Institutionel struktur
 - ▶ Arena bestående af relevante aktører
- ▶ Eksempel: Rygning

Centrale elementer: Policy-image

- ▶ Policy-image er en grundlæggende opfattelse af en politik
 - ▶ Hvordan en politik frames i offentligheden

1. Tone

- ▶ Positiv (rygning er godt for statskassen)
- ▶ Negativ (rygning er sundhedsskadeligt)

2. Kausalitet

- ▶ Problemopfattelse
 - ▶ Løsningsopfattelse
 - ▶ Kausale mekanismer
-
- ▶ Eksisterer qua andre policy-images med andre opfattelser

Centrale elementer: Policy-venue

- ▶ Institutionel ramme
 - ▶ Sted hvor en policy-proces foregår
- ▶ I en dansk kontekst
 - ▶ Subsystem: sektorer
 - ▶ Makropolitik: Folketinget/regering
- ▶ Dynamikker mellem policy-venues
 - ▶ Når en offentlig politik ikke er på den makropolitiske dagsorden: stabilitet/ligevægt
 - ▶ Hvis en politik kommer på den makropolitiske dagsorden: potentiale for forandringer
- ▶ Hvorfor rykkes noget fra subsystemet til makropolitik?
 - ▶ Udfordring af monopol
 - ▶ Alternativt policy-image

Centrale elementer: Mobiliseringsdynamikker

- ▶ Hvornår får et politisk emne makropolitisk opmærksomhed?
- ▶ Hvordan udfordres et policy-monopol?
 - ▶ Opmærksomhed fra andre arenaer
 - ▶ Enkeltsager, medierne
- ▶ To dynamikker
 1. Downsk mobilisering
 - ▶ Enkeltbevægelser og mediehistorier skaber et policy-monopol
 - ▶ Korfattet makropolitisk opmærksomhed har langsigtede effekter
 - ▶ Cyklus i opmærksomhed
 2. Schatterschneidersk mobilisering
 - ▶ Udvidelse af den politiske konflikt
 - ▶ Udvidelse af aktørkredsen, ikke længere kun den institutionelle struktur
 - ▶ Udfordrer og kan nedbryde et policy-monopol

Den politiske dagsorden og afbrudte ligevægte

- ▶ Interesseret i langtidsdynamikker
 - ▶ En ligevægt der på kort tid afbrydes
- ▶ Et policy-område er kendetegnet ved ligevægt
 - ▶ Afbrydes af en forandring, og en ny ligevægt skabes
 - ▶ Implikation: Stor stabilitet eller store forandringer
 - ▶ Sjældent at der er mellemstore forandringer
- ▶ Forandringer i opmærksomhed/dagsorden fører til forandring i offentlig politik
 - ▶ Realistisk?

Teoretiske og metodiske udfordringer

- ▶ Uafhængige variable
 - ▶ Hvad forklarer variation i dagsordenen?
- ▶ Selektion på den afhængige variabel
 - ▶ Hvilke offentlige politikker studerer vi?
 - ▶ Dem der kom på dagsordenen
 - ▶ Saliente politikker får mere opmærksomhed
 - ▶ Især relevant i forhold til casestudier
 - ▶ Vær bevidst omkring generaliseringspotentialet

Hvem sætter den politiske dagsorden? Dagsorden og partikonkurrence

- ▶ Green-Pedersen og Mortensen (2010): Who sets the agenda and who responds to it in the Danish parliament? A new model of issue competition and agenda-setting
- ▶ Argument: Forskel på hvilke emner regering og opposition skal forholde sig til
 - ▶ Oppositionen holdes ikke - på samme måde som regeringen - ansvarlig for policy-løsninger
- ▶ Hvordan undersøges det?
 - ▶ Regeringens emneopmærksomhed: Statsministerens taler fra åbnings- og afslutningsdebatter
 - ▶ Oppositionens emneopmærksomhed: Ministerspørgsmål
 - ▶ Dagsorden: Længde på folketingsdebatter
 - ▶ Argument: Jo længere debatter, jo mere opmærksomhed
- ▶ Resultat: Oppositionens emneopmærksomhed påvirker dagsordenen i Folketinget

Sætter medierne den politiske dagsorden?

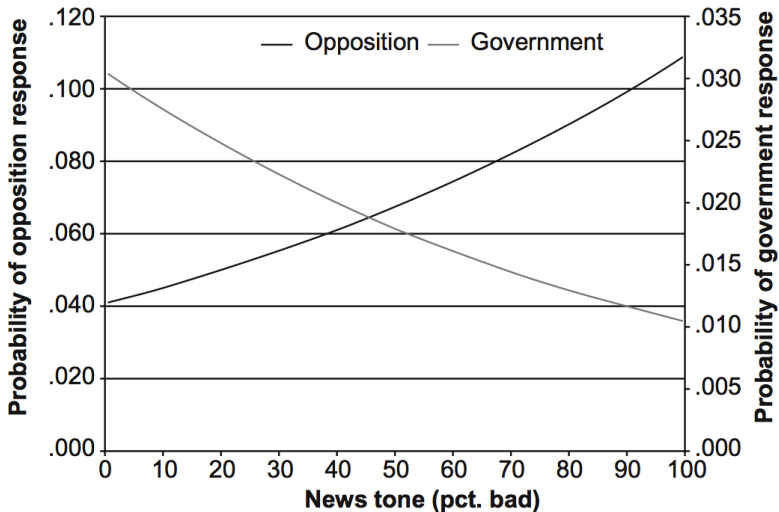
- ▶ Green-Pedersen og Stubager (2010): The Political Conditionality of Mass Media Influence: When Do Parties Follow Mass Media Attention?
- ▶ Argument: Medierne fokuserer på politiske emner, men disse får ikke nødvendigvis opmærksomhed fra partierne
 - ▶ Hvornår? Når partierne har en klar interesse i at diskutere emnet
- ▶ Hvordan undersøges det?
 - ▶ Medieopmærksomhed: Radioavisen (12.00 og 18.30)
 - ▶ Partiopmærksomhed: Oppositionens spørgsmål til ministeren
- ▶ Partierne har strategiske interesser i at tage bestemte emner op
 - ▶ “even when mass media can be shown clearly to influence party politics, this is only when mass media attention ‘fits’ party politics in the first place” (side 664)
 - ▶ Eksempel: Aktiv dødshjælp
- ▶ Implikation: Medierne påvirker den politiske dagsorden, men ikke ubetinget

Sætter medierne den politiske dagsorden?

- ▶ Vliegenthart et al. (2016): Do the media set the parliamentary agenda? A comparative study in seven countries
- ▶ Argument: Medierne sætter den politiske dagsorden, men betinges af det politiske system
- ▶ Hvordan undersøges det?
 - ▶ Komparativt design
 - ▶ Lande med og uden flerpartisystemer
 - ▶ Politikernes dagsorden: Parlamentsspørgsmål
 - ▶ Mediernes dagsorden: Forsidehistorier (med undtagelse af DK)
- ▶ Mediernes dagsorden påvirker den politiske dagsorden - og omvendt
- ▶ Mediernes dagsorden påvirker den politiske dagsorden forskelligt for oppositions- og regeringspartier afhængigt af antallet af partier i regeringen

Sætter medierne den politiske dagsorden?

- ▶ Thesen (2013): When good news is scarce and bad news is good: Government responsibilities and opposition possibilities in political agenda-setting
- ▶ Argument: Partierne går op i tonen i nyhederne den opmærksomhed det kan føre til
 - ▶ Oppositionspartier tager dårlige historier op
 - ▶ Regeringspartier tager positive historier op
- ▶ Hvordan undersøges det?
 - ▶ Mediernes dækning: Gæt.
 - ▶ Emneejerskab: Valgundersøgelser
 - ▶ Oppositionens dagsorden: Parlamentsspørgsmål
 - ▶ Regeringens dagsorden: Statsministerens tirsdagsmøder
- ▶ Implikation: Oppositionspartier reagerer ikke nødvendigvis på positive historier relateret til på emner de ejer, da det kan skabe opmærksomhed på regeringens succes

Figur 1: Nyhedstonen og dagsordenen

Hvornår kommer partiernes politik på mediernes dagsorden?

- ▶ Helfer og Van Aelst (2016): What Makes Party Messages Fit for Reporting? An Experimental Study of Journalistic News Selection
- ▶ Forskellige nyhedskriterier påvirker om et emne kommer på dagsordenen
 - ▶ Partiers magt (regering/opposition)
 - ▶ Konfliktdimension
 - ▶ Emneejerskab (*issue ownership*)
 - ▶ Omfang (lov, spørgsmål)
- ▶ Undersøges i et eksperiment
 - ▶ Politiske journalister bliver forelagt forskellige kombinationer af pressemeddelelser
 - ▶ Afhængig variabel: "Would you create a news report based on this press release?"
- ▶ Se også Vos (2016): How Ordinary MPs Can Make it into the News. A Factorial Survey Experiment with Political Journalists to Explain the Newsworthiness of MPs

Eksamen

- ▶ Hvorfor kom en politik på den politiske dagsordenen?
 - ▶ Hvem satte dagsordenen?
 - ▶ Hvilke implikationer havde det for den gennemførte politik?
- ▶ Hvornår fører den politiske dagsorden til en ændring i den offentlige politik?
- ▶ Hvilke dagsordener er vigtige for at forstå variation i offentlig politik?
- ▶ Hjemmeside med danske data: The Danish Policy Agendas Project

Konklusion

- ▶ Den politiske dagsorden er en kamp om kampen
 - ▶ En politisk konflikt om, hvilke politikker der skal ændres
 - ▶ Ikke tilstrækkeligt, men nødvendigt
- ▶ Forskellige dagsordener, der kan studeres
 - ▶ Mediernes, politikernes, vælgernes
 - ▶ Ikke alle har lige stor betydning for den offentlige politik
- ▶ Afbrudte ligevægte er en måde at forstå stabilitet og forandring
 - ▶ Fokus i de kommende lektioner
 - ▶ Teoretiske perspektiver på stabilitet og forandring i offentlig politik

Næste gang

- ▶ Stabilitet og forandring I: Historisk institutionalisme
- ▶ Pensum:
 - ▶ Kapitel 6 i grundbogen
 - ▶ Pierson (1996): The New Politics of the Welfare State (36 sider)
 - ▶ Pierson (2000): Increasing Returns, Path Dependence, and the Study of Politics (17 sider)